

M A G Y A R K U R I R.

Indult Bécsből, Kedden, September' 5-dikén, 1826.

Török Birodalom.

Konstanczinápolyból ezeket írták

Aug. 10-dik napján: — „

„Az Országlószéknek a' Jantsárok' barátjai és mind azok ellen eddig mutatott irgalom nélkül való keménysége, kik magokat a' gyakorta tett támodások 's erőszakoskodások által esmeretesebbé tették, minekutánna részint ezereknént megöletettek részint Ásiába ide-amoda apró tsapatonként számkivették, már most lassanként tsendesedni kezdett. Meglehet, hogy nagytás is van a' dologban, de való az, hogy 60 ezerre teszik azon gyűlevés és ritkán nyúgró emberek' számát, a' kik a' Jantsárok semmivétetése' alkalmatosságával ez úttal vagy megöletettek vagy pedig számkivették; tudniillik 30 ezerre teszik azoknak számát, kik a' vesztőhelyen végezték életjüket, 's ugyan annyira azokét, a' kik Konstanczinápolyból olly módon elutasítottak, hogy azt bajosan fogják többé látni. Olly kegyetlen eszközökkel való élést vett volt most itt elé az Országlószék, milyeneket itt tsak akkor lehetett eddig látni, mikor a' Birodalmát felforgató veszedelmeket kellett elfordítani. Már most nagyon ritkán történik halálos exekúció. A' kortsmákat kávéházakat lassanként kikezdettek nyitni, 's minden kereskedési és házi foglalataskodások előbbeni módjok szerént kezdtek folyni. A' mi nyughatatlanságot az egyébként tsendes lakosok között eleintén a' szüntelen tartó öletéseknek szemlélése okozott volt,

már most az is eltsendesedett, 's minden okos gondolkodású lakosok által látták végezetre, hogy valósággal tsak nagyon sürgető környüállások kénszerítették az Országlószéket arra, hogy éppen illy kegyetlen eszközökhöz nyuljon. Azonközben az, a' mit némellyek már régetske reménettek, hogy a' Proféta' Zászlaja a' maga szokott helyére vissza vitetessék 's hogy a' Szeralj' első udvarán álló Lógerezés megszüntelődött volna, még mind ez ideig be nem tolysesedett, pedig a' Moharem (a' Török új esztendő) már elkezdődött.

„Sehonnét nem érkezett valami bizonyos hír, hogy ez a' Jantsárokkal történt végső változás valami nevezetes lármára alkalmatosságul szolgált volna. Az A'lep-pó i Jantsároktól félték leginkább, hogy valamit mozdítani fognak, mint hogy ott volt legnagyobb számmal Konstanczinápoly után ez a' zabolátlan katonaság: de itt se történt semmi veszedelmes mozdulás.

„Nem régen sok fő tiszték széllyel küldöztettek Obersteri rangal minden tartományokra az új módi katonai gyakoroltásnak bevitelire. Konstanczinápolyban már 8 új Regementek állanak lábön, mellyek közzül egyegy, a' minden Regementekhez tartozó ágyus kompániát is belé számlálván, 1500 emberekből áll; mellyek e'szerént mind együtt 12,000 emberekből álló katona-massát tesznek; 's ezek már mind az új formaruhába vagynak öltözködve, új módon vagynak fegyverkezve, 's azon rövid idő alatt, a' mi olta felállítottak,

az új gyakoroltatásba is meglehetősen belé kaptak, a' melly, a' feltehetően nagy hűség-re és igen nagyon terjedő pestisre való tekintet nélkül példátlan tüzességgel folytatatik. Mahmud Szultán, a' ki előre maga is tökéletesen megtanulta a' fegyverforgatásnak minden módjait, gyakran jelen van a' katonai gyakorlásokon, 's részint példaadás részint ajándékok' osztogatása által buzdítja a' katonaságot.

„Az új módon való fizetés most a' Moharem hónapnak elején kezdetetel, illy mérséklet szerint: — A' Nefer (közkatona) kap egy hónapra 15 Piastert — az Onbaschi (kaplár) 50-zat — a' Tschausch (Strázsamester), 60-vant — a' Mulazim (Hadnagy), 120-szat — a' Jützbaschi (Kapitány), 180-vant — a' Bimbaschi (Oberster), 500-zat.

„Minden Regimentnek van továbbá Imámja (Papja); Jazidschije (Auditora); és muzsikai serge.

„A' Szultán' gondoskodása nem csak a' szárazsi sergekre terjed pedig ki, hanem a' tengeriekre is; ezek is új módi elintéztetést kapnak. Ágyus sajkákkal és egyéb apró hajókkal már ezek is folytatják az új módi gyakoroltatást a' kikötőhelyben, a' fegyveres ház előtt 's a' Bosphoruson.

„Itt Konstanczinápolyban nagyon keveset lehet hallani a' tengeren és Görög országban folyó hadi dolgokrol, az ólta, hogy a' Fényes Porta illy nagyon belé merült Birodalmának új lábra való állításába. A' Kapudán Basa' munkálódásairól csak ennyi bizonyost írhatunk: — „

„Ő Jul. 22-dikén Skiótól szélnek erőszívén vitorláját, Számós szigetéhez evezett, hogy a' melly próbatételében 1824-ben szerentséilen volt, most végre hajtsa, tudniillik, hogy Számós szigetére kiszállhasson. Az ő mostani ereje, mellyel ezen próbatételre kiállott, 2 Linéa, 5 Frégát, 9 Korvette, és 23 egyéb kisebb, mind együtt 59 hadi hajókból áll.

„Hanem a' Görög hajós sereg se vesztogel; már Jul. 26-dikán ez is megjelent volt a' Számósi tengeren a' sziget' védelmezésére, 45 hadi hajókkal, mellyek között 7 Gyujtók találtattak. Ezen hajókat Admirális Sachturi vezérli. Ugyan azon napon, a' mellyen a' Görögök Számóshoz megérkeztek, Jul. 26-dikán, már nagy ágyuzás hallott Számós felől, 's ugyan onnét 30-dikben is hasonló ágyuzás hallatott. Hogy tehát tsatázásnak kellett ott történni, kétségbe hozhatatlan dolog, hanem hogy mi lett a' resultatuma, ebből a' Smyrnai legújabb tudósítások még csak annyit tudtak, hogy a' Görögök két Gyujtót elvesztettek, Canaris megsebesedett, és hogy a' Törökök a' magok céljokat, hogy a' szigetet elfoglalhatták volna, most se érhették el, sőt, mint más levelek erőssítik, hajót is néhányat elvesztettek; pedig nagy készülettel voltak, 's arra az esetre, hogy ha a' hajók erőt vehettek volna a' szigeten; az Asiái partokról azonnal soksergeket jelentek volna meg, mellyek már ott össze gyülekezve várták a' hadi hajók munkálódásának szerentsés kimenetelét 's az indulásra való parantsolatott. De füstbe ment egész várokozásuk, ha csak az után az a' Török hajós sereg nem boldogulhatott, a' melly későbbre kijött a' Dardanellák közzül.

„Ibrahim Basa a' Mainották ellen való némelly foganatlan próbatételekkel töltötte-el a' Julius hónapot, mellyek közül egyben valami hegyi erősséget akarván elfoglalni, 150 embert vesztett: hanem valami bizontalan hírek ezen idő közben tsakugyan hoztak néki Egyiptomból 4000 emberekből álló segítő serget.

„Athene szomszédságába Török lovasság érkezvén, a' lakosok onnét haladék nélkül, mint mindenkor szoktak, most is azonnal Salamis szigetére futottak által, mihelyest az ellenséget közelgetni szemlélték.

„Oberst Fabvier 1500 emberekkel Methánában, az Athénei öböl mellett táborozott, 's ezen tényájának megerősítetését munkába vette.

Konstánczinápolyban nagy pusztítást teszen a' pestis kiváltképpen az Örmény és Frank-emberek között.

Az itt következő megjegyzés Bukarestből nem Konstánczinápolyból íratik: —

„Mondják, hogy a' Konstánczinápolyban lévő Anglus Nagy-követ Stratford Canning úr (gyaníthatóképpen a' Portának valamely panaszolkodására nézve) olly nyilatkozatást tett a' Divánnál: hogy Lord Cochrané egy Angliából eltűnt és Görög tengeri szolgálatra állott Szerentsevadászó ember lévén, őtet, ha a' Törökökhöz fogságra talál esni, az Anglus Országlószék tellyeséggel nem fogja reklámálni, vissza kívánni, mint hogy ő már most nem tarthatatik Anglus Alattvalónak.

Nagy Britannia.

Két nevezetes Anglus útasok Denman és Klepperton urak, Ámerika' belső részén a' legnagyobb Fejedelemnek a' Bornui Scheichnak Udvarában is nagy szíveséggel fogadtattak, 's illy levelet hoztak ezen Fejedelemtől az Anglus Királyhoz: — „

„Dítsértessék az Isten! Békesség és köszönet az Isten Profétájához (Mohammedhez) a' Nagy Isten' szolgájától Mohammed el Ameen ben Mohammed el Kanemichtől! Köszöntésünket ajánljuk ahoz, ki a' hozzá hasonló rangú emberek közt legkitetszőbb, 's a' kit az ő alattvalóji tisztelnek és betsülnek, az Anglusok' nagy Királyához!

„Minthogy a' te Küldöttjeid, kik az egész földet beútozzák azért, hogy, mint ők mondják, annak tsudáját lássák 's esmerjék, hozzánk jöttek, erre nézve mi őket jól fogadtuk, 's betsülettel láttuk azért,

hogy úgy értettük, hogy te a' Muselmánokkal Össze-köttetésben élsz, és hogy közötted és a' Török Uralkodók között az atyáknak és nagyatyáknak idejek'óta barátságos állapot uralkodik.

„Mi, ezt a' te és a' Muselmánok között fennálló jó egyetértést telintetbe vetjük, 's Követeidet érdemeik szerént láttuk annyira, mennyire a' Mindenható Isten bennünket alkalmatossá tett. Ők a' te köszöntéseidet és mind azt megmondották nekünk, a' mi a' te hozzánk küldött leveledben találtatik, tudniillik, hogy te, ha nekünk azon dolgokra szükségünk talátna lenni, mellyek országodban taláttnak, te azokból minket szívesen fognál részesíteni, a' mellyért mi tenéked köszönetünket teszszük.

„Most minekutánna céljokat elérték, haza térnek, de egy közzülök elérte életének végét és meghalt. Ez az, a' ki Orvos volt köztök (Doktor Oudney) egy bölts és betsületes ember.

„Rajes Khalihl (így nevezette Májor Denhám magát ezen útozásban), arra kért bennünket, hogy engednők meg azon kereskedőknek, kik Elefánt-agyarokat, Strutzollakat vagy egyéb a'féle portékákat keresnek, mellyek az Anglusok' országában nem taláttnak, hogy hozzánk jöhessenek. Mi azt feleltük neki, hogy a' mi Országunk, mint maga is szemlélhet-te, nem azoknak a' gazdag útasoknak való, kik a' Szerentsének sok és nagy vagyonaival bírnak: hanem, hogy mi azt, ha néhány, tudniillik négy vagy öt alsóbb sor-sú kereskedők hozzánk jöni kívánkoznak, nem fogjuk ellenzeni. Ennyiben áll egészen, a'-mit mi neki megígérhettünk. Nagyobb számmal ne jöjjenek ide. Ha te a' magad országából ismét embereket fogsz a' mi földünkre küldeni, legjobban tennéd, ha azt a' Rayes Khalihl is elküldenéd vel-lek; mert ő már esmeri az országot és az

embereket. Ő már olyanná lett itt, mint egyikünk akár mellyik.

„Mi egy darabotska papírosra feljegyeztük, hogy mitsodákba van foglyalkozásunk.

„Írj a' te Konsulaidhoz Tripolisba és Cairóba, és bizd réájok, hogy ha valamellyik az én Szolgáim vagy Alattvalójim közzül, valami, szárazon vagy tengeren elé forduló dologra nézve hozzájok folyamodna, legyenek segítségére és szolgáljanak néki abban, a' mit kívánni fog. Békesség néked!“

„Íratott Szombath napon estve a' Dulhed se hia hónap' közepén, a' Hed-schirának 1239-dik esztendejében.

„Aláíratott e'-képpen: Az Isten' akaratja légyen-meg: Istenbe veli bizodalmát az ő Rabszolgája Mohammed el Ameen ben Mohammed el Kanemihl.

Portugallia.

A' Monitör és Aristarque nevű Párisi ujságok között illy összeszoklalkozás fordult elé a' Constitúzióra való megesküvés eránt: — „

„Mi (így szoll' a' Monitör) következő jelentést vevénk az itt lévő Portugalliai Követtől kihirdetés végett: — „A' Portugalliai Constitúzióra való megesküvés a' Párisban lévő Portugallusok' részéről a' Követségi Háznál olly innepi pompával ment e' hónap' (Aug.) 16-dikán véghez, mint a' tárgynak nagy és méltóságos tulajdonsága kívánta. Néhány Portugallus Pairek, Nemesek és Polgárok, kik most Párisban találtattak, siettek azon sarkalatos törvényre megeskünni, melynek végrehajtatása által a' nép' boldogsága ingadozás nélkül való alapra helyheztesődik.“

Az Aristerque nem szívellhetvén, hogy a' Frantzia Monitörben illy néminémű magasztaló szavakkal említettett-még ezen dolog, e'-képpen jelentette-ki ítéletét

néminémű gyalázással a' Monitör ellen: — „A' mi mindenek előtt, mint Országlozzeli' ujsága, úgy esmeretes Monitörünk, megtehette volna, hogy ezen Constitúzióra való megesküvésről tsak mint megtörtént-dologról úgy emlékezzék: hanem ezt qualifikálni, magyarázni, és karakterizálni! már ez sok.“

A' Monitör e'-képpen felelt a' következő napon: — „Az Aristarque minket igazságtalanul pirongat; mert tsak ugyan olvasni kellett néki a' Monitörben, hogy ez hozánk kihirdetés végett a' Portugallus Követ küldötte. Mi nyilván kitettük; hogy ebbül a' kütföböl vettük az egész tudósítást. A' kifejezések tehát, mellyekkel ezen tudósítás írva volt, nem a' Monitörtől származtak: ő tehát ezekről se vallást tenni, se őket megmásolni, sem megmagyarázni nem tartozik.“

A' következő levélből úgy látszik, hogy a' dolgok Portugalliában kevesebb fenyegetődzéssel kezdenek folyni, mint eleintén folytak.

„Lisbona Aug. 5-dikén. A' Régenség az Apostoli résznek indulatosságát esmervén, 's arra is vissza emlékezvén, hogy 1824-dik esztendőbeli anti-constitúziós időben sok olly tiszték felvétettek a' Portugallus ármadához, kik az említett Apostoli résznek követőji voltak, előre jól tudta azt, hogy mivel ezen tiszték még most is nagy számmal az ármadánál találtnak, tudnivaló, hogy több ellenkezőkre fog köztök találni, erre nézve előre gondoskodott 's olly tehetős talentumú 's tekintetű emberekkel vette körül magát a' Pedro Császár parantsolatainak végrehajtásában, a' kik nem könnyen fogják megengedni, hogy ezen nagy munka, annak ellenségei miatt hajótörést szenvedjen. Azt is tudta a' Régenség, hogy az Anglusok tellyes pártfogásához számot tarthat: innet következő, hogy ha valósággal nem

minden ellentállás nélkül is, de valóság- gal olly kevés ellentállással véghez ment ezen új Constitutziónak kihirdetése Por- tugalliában, hogy előre sokak nem remén- lettek. A' kivándorlott sergeknek egy ré- sze önként vissza tért az Országba; a' Régenség' meghívására kétség kívül a' többek is nagyobb részint vissza fognak térni. Az Anglus Kabinét' magaviselete na- gyon érdemes ezen tekintetben a' figyelem- ro, mert ha szintén azt fel nem tesszük is, hogy közbenjáró volt a' Constitutzió- nak dolgában, tsakugyan már az által is, hogy azt egy Anglus Követ vitte-el Portu- galliába, ki mutatta, hogy az Ellenkező résznek ellentállását előre ellátta 's ugy kellett a' dolgot elintéznie, hogy ha a' nép holmi törvénytelenésekre találna is vete- medni, a' szabadsággal való visszaelés által a' Constitutziós systemához való bi- zodalmat ne veszedelmeztesse. Egy szóval ezen munkának kivitelére nem kevés böl- tesség kívántatott, 's a' többi.

Orosz Birodalom. Central

A' Petersburgból Aug. 12-dikén indult tu- dósításokban ezek jelentenek: — „

„Azoknak a' sok Stabális és egyéb Fő Tiszteknek sorsaik, kik tudóji voltak a' bü- nös feltételnek, vagy a' vizsgálódásokba egyéb tekintetekre nézve behonyolittatva voltak, egy e' napokban lejött kegyelmes Végzés által már egészen és végképpen meg- halározottak. Illy szavakon kezdődik ezen Felséges Határozás: — „

„Császár ő Felsége az alább nevezendő Stabális és egyéb Fő Tiszteknek, kik közzül némellyek a' megtiltatott Társasá- gokba tartoztak, mások meggyőzettek a' felől, hogy a' dolognak tudóji voltak, vét- keik' megvizsgálása után, 's azon környül- állásokat is tekintetbe vévén, mellyek őket erre a' szempillantányi megvalulásra vet- ték, 's végre meg fontolván, hogy ők által- jában vételve semmi valóságos részt nem

vettek ezen undorító plánumokban, sőt hogy sokak ezen társaságokat kevés idő mulva oda hagyták, 's hogy általjában mindnyájok belsőképpen szánják bánják magokviseleteiket — kegyelmesen megpa- rantsolta, hogy mind ezek a' személyek kivétlessen a' Criminális igazságtétel alól és tsak jobbító büntetéseket szenved- jenek.“

B é c s.

Rénát Cs. K. Fő Herczeg, Lom- bárd-Velencei Vice Király, Érsebeth Cs. K. Fő Herczegaszszonnyal a' maga Hit- vesével együtt, e' hónap' 2-dikán, kívánt jó egészségben Bétsbe érkeztek.

Császár és Király Ó Felsége kegyel- mesen méltóztatott nagy méltóságú Göntz Ruzskai Gróf Kornis János Urat, eddig az Erdélyi Felséges K. Cancellariánál Udvari Tanátsost és Referendáriust, részint Fő Ispányi Administrátorságának részint Fő Kormányzéki Tanátsóságának ideje alatt való hasznos szolgálatai által szerzett ér- demeire nézve, az Erdélyi Fő Kormányo- zó Székhez Vice-Elölülővé kinevezni.

Ugyan az Erdélyi Felséges K. Udvari Cancellariánál megkülömböztetett szorgal- matossággal szolgáló Udvari Tanátsos és Referendarius Méltóságos Noptsa Elek Urat, az ő sok és nagy érdemeire való tek- intetből, a' Szent István Királyi Rend' ki- tsiny Keresztjével méltóztatott Ó Cs. K. Fel- sége megtisztelni.

Császár és Király Ó Felsége méltó- zatott az Erdélyi Felséges Királyi Can- cellariánál eddig volt Praktikánst Gróf Gyula Lajos Urat, az ő tudomá- nyi tehetségeire, jó erköltseire, és eddig bizonyított szorgalmatosságára való tekint- etből, ugyan ezen Királyi Cancellariánál, Honorarius Udvari Concipistává kegyel- mesen ki nevezni.

Néhai Mgos Szóts András Kir. Con- siliariusnak, és az Erdélyi Nagy Fejede-

lemségben volt Proto Medicusnak Özvegye, született Szathmári Agnes Aszszony rövid ideig tartott betegsége után, a' hekre hatott fenébe, életének 57-dik esztendőjében, Augustus 30-dikán meg halálozott, és a' Währingi Liniánál lévő temetőbe örök nyugalomra helyeztetett. Erdemes fija Tekintetes Szöts Jós ef Úr Medicinae Doctor, a' Bábáskodásnak Magistere, és a' Bécsi Császári Universitásban az Orvosi Karnak Tagja, e' folyó hónap 2-dikán mélyen szeretett Szülője elvezetése miatt igen érzékeny keserűségtől elfogadva, innen virágzó familiájával Hazájába Kolosvárra le utazott. Ezen derék Hazánkfiának el távozását, mi, kik Erdélyből itt tartózkodunk, annál kedvetlenebb érzéssel vesszük, mentül nagyobb mértékbe le kötelezett bennünket szívből gerjedő háládatosságra, ugyan is nekünk, és egész Nemzetünknek itt is, díszére, egyszers mind kik Orvosi segedelméhez folyamodtunk, gyógyító, ápolgató jótevők vala, és így a' midőn áldásunk kíséri ötet Honnya keblébe, emlékezete ugyan háládatos szíveinkből ki nem enyészik, méltó okunk van mindazonáltal örvendeni: hogy Hazánkban a' betegek, a' Szülődők, általjában a' szenvedő Emberiség, benne olly véd segedelmeket nyér, kitnem különben díszesít nagy Tudománya, 's szélesen ki terjedett tapasztalása, mint ritka nyájassága szelidségivel egybe köttetett, sentebbi ki mivelődés által jelesedett karaktere. — Cs.

Magyar Ország.

Augustus 50-dikán a' 139-dik Országos gyűlés tartatván, abban a' Mágnások Táblája a' Rendeknek azon utóbbi izenetére való jegyzéseit tette meg, melybe a' Palatinális Protonotárius a' Rendeknek jegyzéseiket befoglalta vala, 's ez után a' Mágnások Táblájának Jegyzései felolvastatván, a' Rendekhez által küldettettek;

's minekutánna itt is felolvastattak, kerületi lanátskozások tartattak felette.

Nádorispány Ó Cs. R. Fő Hercezsége, Hitvesével együtt múlt hónap' 24-kén látogatásul Gróf Brunswik Ó Excellentiájához Korompára menvén, útjokban Nagy Szombathon az ott két esztendő előtt felállított Vármegye' betegházát meglátogatni méltóztattak, 's N. P. P. sony Vármegyének egy Kiküldöttsége által tiszteltetve fogadtattak, 's az Administrációnak a' betegház' elintéztetésére nézve nagy megelégedéseket nyilatkoztatták. Az után Walz úrnak azon szép intézetű pintzejébe mentek, azon boros hordónak meg szemlélésére a' melly 2000 akós lévén a' Monárkiában méltán legnagyobbnak tarthat. Innen egyenesen Korompára vették útjokat, hova délutáni 2 órakor érkeztek meg, hol, Ó Excellentiája 's az öszszgyűlelt Nemesség által azzal a' legszívesebb örvendezéssel fogadtattak 's tiszteltettek, a' melly, hol tsak magát ezen Fő Hercegi Házas Pár mutatja, elmaradni se szokott. Ebéd után hintóba ülven ő Excellentiájától és az itt lévő Idegenektől kísértetve, a' Kastély kertjének és a' környéknek meg szemlélésére mentek, 's egy ő Excellentiája 's a' Nemesség által elintéztetett játékszíni mulatságot, 's végre a' kerti szép világosításokat is meg szemlélték, mellyek között a' tónak megvilágosított partjai szépen megkülömböztettek magokat.

Következett reggel Korompáról, legnagyobb nyájassággal 's megillető örvendezések között lett bútsuvétel után útnak indulván, Nádasan által a' Karpatus bérteinek kezdetét formáló hegyek' lánza mentiben Modor felé folytatták útjokat 's Sz. Györgyön által délutáni öt órára P. P. sonyba vissza érkeztek.

A' folyó hónap' 1-ső napján költ Ponsoyi újságban egy értekezés találtatik a' Hazában ezen nyáron előfordúlt sok veszedelmes égésekre nézve, a' melly kivonásban, ennyiben áll. — „Néhány hetek óta Hazánknek Nyugoti részében a' melegnek nekedésével az égések is nagyon számosodtak; melyre nézve mi hajlandók valánk az égéseket a' nagy héségnek tulajdonítani, kivált a' hol a' gondoskodás olly kistsiny, 's az építés módja olly veszedelmes, mint nálunk, hol némelly helyeken a' házak' fedele szalma és nád, 's e-mellett, némelly helyeken még kémények se találtatnak 's egyéb eránt is az egész ház, a' kerés agyag tapaszt kivéven tsupa öszsze foglalt gerendákból áll. Mi annyival is hajlandóbbak valánk ezen sok égéseket csak közönséges okoknak tulajdonítani, hogy több felőlről esett értésünkre, hogy részint vigyázatlanság részint égi tűz által okoztaták a' gyuladások. Azonban vévén a' Zágrábban nem régen támodott Luna nevű Folyó-írást, ebben látunk több helységek felhozattatni, hol a' gyuladások valósággal rosz embereknek tulajdonittatnak, 's ezek között még olyan helységek is, a' mellyek névszerént előre megfenyegettek volna, hogy fel fognak égettetni.

„Ugyan ekkor sok féle gonosz lélekből szármozott egymásnak ellentmondó csak nem megfoghatatlan hírek szárnyaltak a' falukroffalukra járó gyujtogatokról, a' egész gyujtató társaságról, egycsületekről, a' mellyekre, hogy mi adhatná az indító okot, egy tsupa figyelmezőnek hajos volna eltalálni. Valósággal elég okunk van ezen csak nem megfoghatatlan szó-beszédekről mind addig kételkednünk, valameddig csak kétségbe hozhatatlan vagy megezáfolhatatlan történetek fel nem hozattatnak, mint hogy a' legnagyobb gonoszának valami célja van ez vagy amaz büntetésre méltó 's nélki magának is veszedelmes tselekedetnek elkövetésében.

Azon esetekben is, hol nyilván kilátszana, hogy se nem gondatlanságból se nem vigyázatlanságból credezt a' gyuladás, legtermészetesebben ott lehetne a' gyujtatót keresni, hol a' tűz támodott. Egy illy helybeli gyujtatonak legalább lehetne valami vékony árnyékhoz hasonlító oka arra, hogy olly gonoszúságot ellöveessen, melly a' legírtoztatobbak közzé tartozik, 's a' mellyért igazságosan csak a' tsupa feltétel is megbüntettetik. A' gonosz szivben, a' ragadozás' kívánása, a' boszszuállás 's egyéb átkozott indító okok, a' gondatlanság, 's mívelellen értelem, rá vehetnek valakit egy illy rettentő tselekedetre; ámbar, ez is csak olly lelkelitől telhetki, kik elhitethetik magokkal, hogy illy nagy büntetelt, mellyet semmi módon jóvá nem tehetnek, a' későbbi lelkieméret-mardosás miatt, ábrázatjok tekintete által el nem árulnak, 's ezen mód szerént az érdemlett büntetést örökre elkerülhetik.

„Végezetre azt is fel lehetne tenni, hogy az e'fele levelek és elhányatott czédulák által való fenyegetődzések, mellyek itt ott megtörténhettek, igen ritkán és talám soha se valóságos feltétellel történtek. Az olly bünös, a' ki előre hírt ad bünös feltételéről, ez által könnyebbé tenné a' maga felfedeztetését. Egy illy fenyegetődzést csak valamelly igen bátor ember idétlen szüleményének lehetne tekinteni, ámbar illy szörnyü tárgyra nézve az illy fenyegetődzés is félettebb veszedelmesnek 's büntetésre méltónak tartathatna, mint hogy más gonosz vagy gyenge emberekhez nagyon rosz befolyása lehetne, 's minden esetben inkább veszedelmes mint hasznos félelmet okozhatna.

„Bizonyos dolog, hogy a' gyuladásokat legtöbb esetekben a' gondatlanságnak kell tulajdonítani 's abban kell az okát keresni. Azért, hogy a' gyuladás okát fel nem találhatni, abból még nem következik,

hogy tehát rossz ember által okoztatott, mint hogy a' gondatlan és vigyázatlan ember is, ki az által gyuladást okozna, hogy a' könnyen gyuladó portékák; mellett gyertyával, pipával, vagy szénnel járt, vagy hogy a' nedves szénát vagy egyéb gyuladó portékákat egymásra halmazva bezárt helyen tartotta, nem olly könnyen vallja ezt meg, ha tsak a' felől tagadhatatlanul meg nem győztetik, mint hogy fél azon szemrehányásoktól 's pirongságoktól, melyeknek, mint illy sok szerentsétlenségek' tsakugyan nem egészen ártatlan okozója, egész életében kitétetetve lehetne. El kell távoztatni mindent valamint az építéskor úgy a' minden napi foglalatoskodásban is, a' mi az égés béli veszedelmeket nagyobbitja; követni kell az Előljáróknak bölts rendelkezéseiket; 's tartassanak a' tulajdonosok a' magok házaikban is hasonló jó rendet, meg látják, hogy a' tűzi-veszedelmekről sokkal kevesebb panaszt fognak hallani: de a' mellyel tsak ugyan nem mondatik az, hogy a' rossz emberektől is ne kellessék félni 's ne vigyázni rájok is.

Pestről, Augustus' 30-dikán 1826.
A' Pesti Ujság illy buzdító és elevenítő szavakon kezdi 18-dik számú darabját: — „

„Halljátok Maradékok, a' mire benémetel az idő emlékeztet! Tegnap háromszáz esztendeje múlt azon szerentsélen ütközetnek, melly a' Királyi thronust gyászba borította, a' Nemzetet, és Országot vad győzők kezére ejtette. A' Mohácsi ütközet ez, melynek következéseit századok óta siratjuk. Ez fosztotta meg Hazánkat jószívű fiatal Királyától; ez hozta reánk a' dühöshödő Törököket; ez okozta, hogy tíz Országoknak czíme-

res Anya-Országá, és ennek mind addig öregbedő hatalma süllyedni, 's fogyni kezdett. E' gyászos nap szomorúan emlékeztet bennünket a' Nemzeti egyenletlenségre, és a' Királytól való elszakadozásnak siralmas következéseire. De egyszer'smind azon intést is minden figyelmetes embernek szívében felelevenítheti, hogy a' Nemzet minden kitelhető előre látással maga fenn létéről, polgári alkotmányának fenn tartásáról, és akár melly lehetséges veszedelmek ellen maga oltalmazásáról hathatósan gondoskodjék: mivel e' pelda megmutatta, hogy Magyar Ország, melly az egész Kereszténységnek, 's nevezetesen nyugoti Európának oltalom-bástyája volt, illy szörnyű veszélyben tellyesen magára hagyatott. De ámbár ezen veszedelemnek iszonyú következései lettek: még is a' kegyelmes Isteni Gondviselés, és a' Felsőleges Austriai Háznak Országunk' thronusára való jutása Hazánkat ugyan a' vad ellenségnek bitangoló hatalmától megtisztította; Nemzetünket pedig az iparkodásnak, tsinosodásnak, és tudományos kimíveltetésnek olly fokára emelte, mellyet azon veszedelem' idején reményleni sem merésztünk. Áldjuk tehát az Isteni jóságot, melly Országunkat, 's Nemzetünket a' leg súlyosabb nyomoruságból, 's a' köztünk hatalmaskodó ellenségnek' igájától nem tsak szerentsésen megmentette: hanem örvendetes virágzásra is emelte. — Áldjuk a' dicsőségesen Országló I-ső Ferencz Királyunkat, a' ki Hazánkat mindenféle boldogulásra segítette, és kegyelmes kedvezéseivel 's bölts intézeteivel még fényesebb állapotra utat nyitott. Melly halhatatlan fény derül illy bölts Királynak Országlására, a' ki tsak nem végső veszedelembé dült Nemzetünket, 's Országunkat illy szerentsésen felemelte, 's kormányozza!!